

ΘΕΜΑ 5538 (ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)

«Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ»

ΘΕΜΑ Α1.

Η συνεργασία σε μια ομαδική δραστηριότητα στην τάξη και στο σχολείο προωθεί τον διάλογο. Ειδικότερα, τα παιδιά συμμετέχουν ισότιμα ως μέλη μιας ομάδας καταθέτοντας και ανταλλάσσοντας απόψεις ελεύθερα, χωρίς να επιδιώκουν να επιβάλλουν την γνώμη τους. Απαλλαγμένα από εγωκεντρισμό, με αυξημένη αυτοπεποίθηση αναπτύσσουν το λόγο τους και επιχειρηματολογούν, ενώ παράλληλα καλλιεργείται η ανεκτικότητα απέναντι σε μια διαφορετική προσέγγιση πάνω στην οποία προβληματίζονται, αφού τίθεται ως στόχος η διερεύνηση και η επιλογή της ορθής θέσης.

ΘΕΜΑ Α2α

«Επειδή» : Ο αιτιολογικός σύνδεσμος «επειδή» επιτυγχάνει τη συνοχή μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης περιόδου της παραγράφου.

«Έτσι» : Ο συμπερασματικός σύνδεσμος «Έτσι» εξασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ της δεύτερης και της τρίτης περιόδου της παραγράφου.

ΘΕΜΑ Α2β

-Μέσω του αιτιολογικού συνδέσμου «Επειδή» επιδιώκεται η αιτιολόγηση της άποψης ότι τα παιδιά δεν πιέζονται να διατυπώσουν απόψεις απόλυτα επεξεργασμένες.

-Ο συμπερασματικός σύνδεσμος «Έτσι» δηλώνει το συμπέρασμα που προκύπτει από όσα προηγήθηκαν.

ΘΕΜΑ Β1

Η συμμετοχή σε συζήτηση καλλιεργεί όχι μόνο την ομιλία αλλά και την ακρόαση. Μέσω της διατύπωσης απόψεων εξασκείται η ικανότητα λόγου, καθώς το άτομο ωθείται στην παρουσίαση πειστικών επιχειρημάτων, αλλά παράλληλα προβληματίζεται πάνω στις ιδέες του συνομιλητή. Μάλιστα, η προσεκτική επεξεργασία των διαφορετικών απόψεων διευρύνει την οπτική του γωνία και καλλιεργεί την αρετή της ανεκτικότητας και του σεβασμού επιτρέποντας συχνά ακόμη και την αναθεώρηση των θέσεων του.

ΘΕΜΑ Β2

Κυριολεκτικός τίτλος: « Η συνεργατική δραστηριότητα στην τάξη»

Μεταφορικός: « Η συνεργατική δραστηριότητα καλλιεργεί τον διάλογο»

ΘΕΜΑ 20908 (ΚΕΙΜΕΝΟ – ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ)

«Φιλικές σχέσεις και επικοινωνία στους εφήβους»

Οι φιλικές σχέσεις αποκτούν ιδιαίτερη σημασία στη ζωή των εφήβων, καθώς επηρεάζουν πολύπλευρα την ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη και συντελούν στην ομαλή προσαρμογή τους στην ενήλικη ζωή. Οι έφηβοι συναναστρέφονται καθημερινά με συνομηλίκους στο πλαίσιο του σχολείου και της γειτονιάς, μοιράζονται κοινές δραστηριότητες και ενδιαφέροντα και, μέσω αυτής της διαδικασίας, διαμορφώνουν τελικά τις φιλίες τους. Η συναναστροφή και η επικοινωνία με φίλους τούς δίνει την ευκαιρία να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, να ανταλλάξουν και να διαμορφώσουν απόψεις. Με αυτό τον τρόπο καλύπτουν βασικές συναισθηματικές τους ανάγκες, όπως, για παράδειγμα, η συναισθηματική στήριξη και η κοινωνική αποδοχή.

Η ύπαρξη, λοιπόν, μιας τουλάχιστον στενής φιλικής σχέσης αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους προστατευτικούς παράγοντες για την ψυχοκοινωνική υγεία των εφήβων, καθώς συντελεί στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης. Επίσης, οι φιλικές σχέσεις προωθούν την κοινωνική και συναισθηματική μάθηση, καθώς και τη σχολική προσαρμογή, ενώ επιπλέον αποτρέπουν την εμφάνιση ψυχοκοινωνικών προβλημάτων. Αντίθετα, έφηβοι, οι οποίοι είναι απομονωμένοι και δεν έχουν αναπτύξει συναναστροφές, είναι πιθανότερο να παρουσιάσουν συμπτώματα κατάθλιψης, να έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και να γίνουν θύματα οποιασδήποτε μορφής κακομεταχείρισης ή βίας από συνομηλίκους τους.

Βέβαια, οι φιλικές σχέσεις των εφήβων, όπως είναι λογικό, βασίζονται στη συχνή προσωπική επαφή και επικοινωνία. Συγκριτικά με το παρελθόν, οι έφηβοι χρησιμοποιούν στις μέρες μας ολοένα και περισσότερο την τεχνολογία, για να επικοινωνούν μεταξύ τους. Τα κινητά τηλέφωνα και οι διάφορες υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης στο διαδίκτυο διευκολύνουν τη συχνή επικοινωνία των εφήβων μεταξύ τους. Αν και η χρήση της τεχνολογίας προάγει την κοινωνικοποίηση, η αλόγιστη χρήση της ενδέχεται να επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις, όπως χαμηλή σχολική επίδοση, επιβάρυνση της υγείας (π.χ. παχυσαρκία), διαταραχές στον ύπνο, καθώς και αύξηση των αισθημάτων της μοναξιάς και της κοινωνικής απομόνωσης.

Για να αποφευχθούν οι παραπάνω κίνδυνοι, ο ρόλος της οικογένειας είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξη στενών φιλικών δεσμών. Οι έφηβοι, οι οποίοι έχουν καλές σχέσεις και καλή επικοινωνία στην οικογένειά τους και λαμβάνουν ικανοποιητική συναισθηματική στήριξη από τους γονείς τους, φαίνεται να αναπτύσσουν μακροχρόνια πιο στενές φιλικές σχέσεις. Επίσης, η καλή ποιότητα των φιλικών σχέσεων των εφήβων φαίνεται να συνδέεται με τον καλό έλεγχο των γονιών για τις δραστηριότητές τους. Μελέτες έχουν επισημάνει ότι η επαρκής γνώση των γονιών αναφορικά με τις συναναστροφές των παιδιών τους και τις δραστηριότητές τους στο σχολείο και στον ελεύθερο χρόνο τους αποτελούν σημαντικό προστατευτικό παράγοντα, προκειμένου να αποφευχθεί η εμπλοκή τους σε επικίνδυνες καταστάσεις. Βέβαια, όσο μεγαλώνουν οι έφηβοι τείνουν να αντιδρούν όλο και πιο αρνητικά στις προσπάθειες των γονιών τους για έλεγχο και οριοθέτηση, γεγονός που εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της αυτονόμησής τους από την οικογένεια.

Α., Κокκέβη, Μ., Ξανθάκη, Α., Φωτίου, Ε., Καναβού (2010). Πανελλήνια έρευνα στους μαθητές. Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής, από το διαδίκτυο, 25/9/2014 (διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1.

Ποιες συνέπειες έχει, σύμφωνα με το κείμενο, η αδυναμία του εφήβου να αναπτύξει φιλικές σχέσεις με συνομηλίκους του; (60-80 λέξεις) (μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2.

Να εντοπίσετε στο κείμενο πέντε διαρθρωτικές λέξεις και να αιτιολογήσετε τη χρήση τους. (μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1.

Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, χρησιμοποιώντας τις λέξεις του κειμένου με έντονη γραφή : σημασία, να ανταλλάξουν, έφηβοι, μάθηση, κοινωνικοποίηση, δραστηριότητες. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο κλπ.) (μονάδες 10)

B2.

(Μονάδες 15)

B2α.

«Τα κινητά τηλέφωνα και οι διάφορες υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης στο διαδίκτυο διευκολύνουν τη συχνή επικοινωνία των εφήβων μεταξύ τους.» Να χαρακτηρίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική ή παθητική) στην παραπάνω πρόταση και να δικαιολογήσετε την επιλογή της από τον πομπό. (μονάδες 10)

B2β.

Να μετατρέψετε τη σύνταξη στην αντίστροφή της. (μονάδες 5)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΜΑ 20908

«ΦΙΛΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΟΥΣ ΕΦΗΒΟΥΣ»

ΘΕΜΑ Α1

Σύμφωνα με το κείμενο, η αδυναμία του εφήβου να αναπτύξει φιλικές σχέσεις με συνομηλίκους του, επιφέρει σημαντικές δυσχέρειες στην ψυχοκοινωνική του εξέλιξη. Ο απομονωμένος έφηβος δεν έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει κοινωνικά χαρακτηριστικά, να εκφραστεί, να ανταλλάξει απόψεις, να μοιραστεί κοινές εμπειρίες, να αισθανθεί κοινωνικά αποδεκτός. Έτσι, είναι πιθανόν να κυριευθεί από συμπλέγματα κατωτερότητας, να βιώσει την κατάθλιψη και σε κάποιες περιπτώσεις, να καταστεί θύμα σχολικού εκφοβισμού. Τέλος, όχι μόνο αδυνατεί να προσαρμοστεί στο σχολικό περιβάλλον, αλλά υπονομεύεται και η ομαλή ενηλικίωση του.

ΘΕΜΑ Α2

Στη 2^η παράγραφο:

1. «λοιπόν» : επιτυγχάνει τη συνοχή μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης παραγράφου και εξυπηρετεί τη διατύπωση του συμπεράσματος όσων έχουν προηγηθεί.
2. «Επίσης»: επιτυγχάνει τη συνοχή μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης περιόδου της παραγράφου και δηλώνει την προσθήκη θετικών συνεπειών που προκύπτουν από τη σύναψη φιλικών σχέσεων.
3. «Αντίθετα»: επιτυγχάνει τη συνοχή μεταξύ της δεύτερης και τρίτης περιόδου της παραγράφου και δηλώνει αντίθεση, καθώς από τις θετικές συνέπειες θα περάσει στα αποτελέσματα που προκύπτουν από την αδυναμία σύναψης φιλικών σχέσεων.

Στη 3^η παράγραφο:

- 1.«Βέβαια»: επιτυγχάνει τη συνοχή μεταξύ της δεύτερης και της τρίτης παραγράφου και δηλώνει την παραδοχή – βεβαίωση ότι οι φιλικές σχέσεις στηρίζονται στην συχνή επικοινωνία.
- 2.«Αν και» : επιτυγχάνει τη συνοχή μεταξύ της τρίτης και της τέταρτης περιόδου της παραγράφου και δηλώνει την αντίθεση ανάμεσα στα αποτελέσματα που προκύπτουν στις φιλικές σχέσεις από τη χρήση της τεχνολογίας.

ΘΕΜΑ Β1.

Το σχολείο μπορεί να συμβάλλει στην πνευματική ελευθερία και την ομαλή κοινωνικοποίηση των αυριανών πολιτών. Απαιτείται λοιπόν, να επιτρέπει να ανταλλάσσουν ελεύθερα τις απόψεις τους οι έφηβοι, που αγωνιούν να διαμορφώσουν την ταυτότητά τους και διψούν για μάθηση, και να αναδεικνύει τη σημασία της αυτενέργειας και της διερευνητικής προσέγγισης της γνώσης. Δραστηριότητες όπως οι ομαδικές εργασίες και η διεξαγωγή συζητήσεων επιτυγχάνουν αποτελεσματικά τους συγκεκριμένους στόχους.

ΘΕΜΑ Β2α

Η σύνταξη είναι ενεργητική και επιλέγεται για να τονιστούν τα υποκείμενα του ρήματος «διευκολύνουν», δηλαδή «τα κινητά» και «οι υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης».

ΘΕΜΑ Β2β.

Η συχνή επικοινωνία των εφήβων διευκολύνεται από τα κινητά και τις διάφορες υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης στο διαδίκτυο.

ΘΕΜΑ 20910 (ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ)

«Η φιλία»

Όταν σε κάποια βαρυσήμαντη καμπή του βίου μας μελετούμε ή επιχειρούμε κάτι πολύ σοβαρό και επικίνδυνο, έχουμε ανάγκη από έναν καλόγνωμο σύμβουλο και αυστηρό κριτή, για να συζητήσουμε μαζί του ελεύθερα και χωρίς περιστροφές το πρόβλημά μας. Αναζητούμε, αν όχι ένα ακόμη ζευγάρι ώμους έτοιμους να φορτωθούν κι εκείνοι μαζί μας και έτσι να μοιραστεί το φορτίο, τουλάχιστον ένα χέρι σίγουρο και ένα μάτι καθαρό, που θα μάς ενθαρρύνει ή θα μάς αποτρέψει, αν κρίνει ότι

δε βρισκόμαστε στον σωστό δρόμο, ότι δεν έχουμε εκτιμήσει ορθά τις δυνάμεις μας, ή δεν αναλογιστήκαμε τις συνέπειες των πράξεών μας. Ποιος, εκτός από τον φίλο μας, μπορεί να είναι ο καλύτερος σύμβουλος και κριτής μας;

Για να φανεί η αξία της φιλίας, δε θα διστάσω να επικαλεστώ ένα φαινομενικά παράδοξο γεγονός. Έχει παρατηρηθεί ότι, στις κρίσιμες στιγμές της ζωής τους, πολλοί, όταν τους λείπει ο φίλος, καταφεύγουν στην κρίση του εχθρού. Διαισθάνονται ότι, όπως η αγάπη, έτσι και το μίσος μπορεί να δει καθαρά μέσα μας και να μάς ζυγίσει με σκληρότητα, αλλά και με ακρίβεια. Γι' αυτό, φθάνουν στο σημείο να ανεχτούν να ακούσουν από τα χείλη του εχθρού τον αυστηρό λόγο που χρειάζεται, για να ορθοποδήσουν. Ξέρουν ότι την ώρα εκείνη του «μεγάλου ναι» ή του «μεγάλου όχι», όπως θα έλεγε στη γλώσσα του ο Καβάφης, θα κριθεί η τύχη τους. Τότε, λοιπόν, χρειαζόμαστε τον φίλο και στην έλλειψή του, τον εχθρό!

Η φιλία, όμως, είναι και εξαιρετικά ευαίσθητη. Όπως τα ευγενή ποτά αλλοιώνονται αμέσως με την παραμικρή πρόσμειξη ακάθαρτων ουσιών, έτσι και η φιλία δεν αντέχει στη νόθευση και διαλύεται πολύ εύκολα. Την αποσυνθέτει η ιδιοτέλεια, ο φθόνος και η αντιζηλία, τα παράγωγα, δηλαδή, του εγωισμού. Αρκεί μια σταγόνα από το δηλητήριο αυτό, για να χαθεί η εκτίμηση, να λειψεί η εμπιστοσύνη και να σβήσει η αγάπη των φίλων.

Έτσι, εξηγούνται και οι δυσχέρειες που έχουν να υπερνικήσουν οι φιλίες μεταξύ ομοτέχνων, για να διατηρηθούν. Δύσκολα βρίσκει τον φίλο ο δικηγόρος σε άλλο δικηγόρο, ο γιατρός σε άλλο γιατρό, ο καλλιτέχνης σε άλλο καλλιτέχνη, γιατί τις σχέσεις τους τις δηλητηριάζει ο φόβος και η υποψία του ανταγωνισμού. Στη φιλία πρέπει να πηγαίνουμε με ανέφελη καρδιά· τότε τη χαιρόμαστε.

Ε.Π. Παπανούτσος (1984), Πρακτική Φιλοσοφία, Αθήνα: Δωδώνη, 120-123(διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Ποια είναι, σύμφωνα με τον συγγραφέα, η σημασία ενός καλού φίλου στη ζωή μας; (60-80 λέξεις) (μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2. Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στη δεύτερη και την τρίτη παράγραφο του κειμένου; (μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1α. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την έντονη γραφή, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία τους στο κείμενο: επιχειρούμε, σίγουρο, ενθαρρύνει, έλλειψη, δυσχέρειες. (μονάδες 5)

B1β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμιά από τις συνώνυμες λέξεις που επιλέξατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερό η σημασία τους. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο, το γένος κλπ.) (μονάδες 5)

B2. (Μονάδες 15)

B2. Για ποιους λόγους ο συγγραφέας χρησιμοποιεί το ά πληθυντικό πρόσωπο στην πρώτη παράγραφο (Όταν...κριτής μας;) του κειμένου; (μονάδες 15)

-
1. Ορθοποδώ (ή ορθοποδίζω): αναλαμβάνω τις χαμένες μου δυνάμεις, περνώ από μια κακή κατάσταση σε μια καλή ή γενικά ικανοποιητική.
 2. ανέφελη: ασυννέφιαστη, ξάστερη, ευτυχισμένη.

ΘΕΜΑ 20910 ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α1.

Η αξία ενός καλού φίλου στη ζωή μας είναι πολύτιμη. Ιδιαίτερα, όταν καλούμαστε να λάβουμε δύσκολες αποφάσεις ο έμπιστος φίλος, με την ψύχραιμη συμβουλή του, είναι σε θέση να κρίνει αυστηρά αλλά και καλοπροαίρετα συνάμα και να καθοδηγεί με ασφάλεια τις επιλογές μας. Επειδή δρα με υπευθυνότητα και αγάπη απέναντί μας, όχι μόνο συμπαραστέκεται αληθινά στο πρόβλημά μας, αλλά ενισχύει εξίσου την ορθή κρίση μας καταδεικνύοντας τις προεκτάσεις των πράξεών μας.

ΘΕΜΑ Α2

Η συνοχή ανάμεσα στην δεύτερη και στην τρίτη παράγραφο επιτυγχάνεται με τους ακόλουθους τρόπους. Στην πρώτη περίοδο της τρίτης παραγράφου αρχικά, εντοπίζουμε την επανάληψη της λέξης «φιλία» που έχει ήδη αναφερθεί και στην δεύτερη παράγραφο. Εξάλλου, αποτελεί την βασική έννοια του κειμένου. Στη συνέχεια, ο σύνδεσμος «όμως» δηλώνει αντίθεση. Συγκεκριμένα ο συγγραφέας, έχοντας ήδη τοποθετηθεί στα οφέλη που απορρέουν από τη φιλία πρόκειται να αναφερθεί στο τρωτό της σημείο. Τέλος, ο σύνδεσμος «και» δηλώνει πως πρόκειται να προσθέσει επιπλέον γνωρίσματα της φιλίας.

ΘΕΜΑ Β1α.

επιχειρούμε = επιδιώκουμε, προσπαθούμε

σίγουρο = ασφαλές

ενθαρρύνει = εμψυχώνει

έλλειψη = απουσία

δυσχέρειες = δυσκολίες

ΘΕΜΑ Β1β.

Επιδιώκουμε να πατάξουμε τη διαφθορά, διεμήνυσε ο πρωθυπουργός στο διάγγελμά του.

Η οικογένεια πρέπει να αποτελεί το ασφαλές καταφύγιο των παιδιών.

Ο λόγος του προπονητή εμψύχωσε τους παίκτες πριν από τον δύσκολο αγώνα τους.

Η απουσία αμοιβαίας εμπιστοσύνης και η κυριαρχία του ατομικισμού χαρακτηρίζουν σήμερα τις σχέσεις των ανθρώπων.

Συνάντησε ανυπέρβλητες δυσκολίες, όμως τελικά πραγματοποίησε με επιτυχία τον στόχο του.

ΘΕΜΑ Β2

Το α' πληθυντικό πρόσωπο χαρίζει αμεσότητα και έναν οικείο τόνο στο λόγο. Παράλληλα, προσδίδει καθολικότητα στο θέμα, εδώ εν προκειμένω της φιλίας. Τέλος, καθώς ο συγγραφέας θέτει και τον εαυτό του ως συμμετόχο, κατορθώνει συγχρόνως να κερδίσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη αλλά και την ευμενή αποδοχή των απόψεών του.